

HRVATSKI *glasnik*

Godina XIX, broj 29

16. srpnja 2009.

cijena 100 Ft

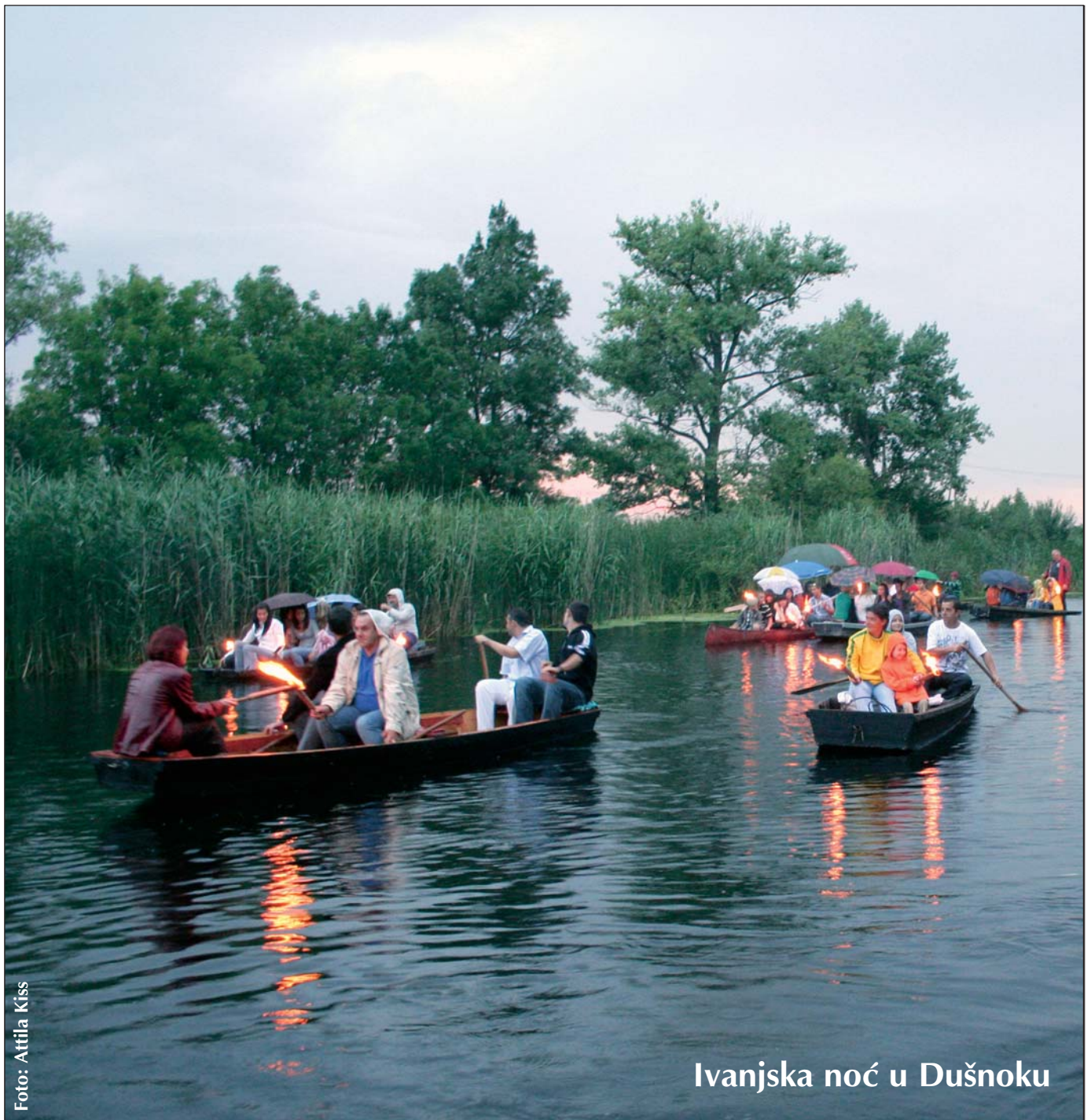

Foto: Attila Kiss

Ivanjska noć u Dušnoku

Komentar

Bez riječi, ali ne i bez komentara

Prelistavajući regionalni dnevnik (međuriječja Dunava i Tise), nisam mogao proći pokraj vijesti koja je naslovljena, u doslovnom prijevodu, ovako: „Srpskohrvatski vikend na glavnom trgu”. A to „srpskohrvatski” još i danas, svaki put i sve više ide mi na živce. Očito neki nikako ne odustaju od toga izraza jer im je to toliko priraslo srcu da se ne mogu otkinuti od njega. Nikako ne mogu shvatiti zbog čega, jer kako pjesnik reče: tuđe poštuj, a svojim se diči.

Međutim čini se da je to nekima normalno iako se iz svega toga s jedne strane osjeća neznanje i neprosvijećenost, što se u svakom slučaju može izmijeniti, ispraviti i popraviti. Ali očito ima i onih koji to ne samo da ne razumiju nego im ni najmanje nije stalo do toga jer im je potpuno svejedno je li to srpsko, hrvatsko, srpskohrvatsko ili, uvijek mi je „najljepše” ono „južnoslavensko” što ne mora biti, niti značiti ništa loše, ali je samo krinka iza koje se krije sve ovo o čemu pišemo. Neću ulaziti u one pojave koje su posljedica još uvijek nekih političkih ili drugih zlih namjera, jer me one kao takve ne zanimaju.

Da se razumijemo, nema ništa u tome da Hrvati i Srbi imaju zajedničke programe, ali mogu li se oni nazivati „srpskohrvatski” ili „hrvatskosrpski”? Zsigurno se tako ne može nazvati nešto što ne postoji. Za autora navedene vijesti, očito to ništa ne znači iako na plakatu koji poziva na spomenutu priredbu stoji ovako: „Srpsko-hrvatski vikend na glavnom trgu”, dakle s crticom, što je ipak nešto drugo.

Ostala pitanja u meni otvara program ove gradske priredbe koji se u novinskom tekstu najavljuje, a to je da će se na Trgu Svetog Trojstva u Baji održati večer vojvodanskih kulturnih društava i orkestrara, nadalje u programu će nastupiti dušnočki tamburaški sastav, te pjevački zbor „Pravi biser”, „Remenica” i „Biser”, svi iz Dušnoka, zatim GKUD Ravangrad iz Sombora, i još neki drugi, a sutradan navečer još i orkestar „Gravia” (iz vojvodanskoga Bačkog Brega, op. a.). K tome se još dodaje da se navečer priređuje i plesničica s „bačvanskim, srijemskim, niškim, vojvodanskim i makedonskim plesovima”. Dakako, „srpskohrvatska” plesničica.

Naravno, ovaj bi se naziv mogao rabiti, ali najmanje s crticom srpsko-hrvatski ili hrvatsko-srpski vikend, još bolje vikend hrvatske i srpske kulture ili obrnuto, ali da su zajednički organizatori Hrvati i Srbi. No čini mi se da ova organizacija najmanje ima veze upravo s Hrvatima i Srbima, pa joj je potpuno svejedno, važno da je „južnoslavensko” s nazivom „srpskohrvatsko”. Ako ima, onda nas ostavlja bez riječi, ali ne i bez komentara.

To će biti doista pravi „srpskohrvatski” vikend, čestitka „srpskohrvatskim” organizatorima, sudionicima, ali i onima koji na te stvari odu bez razmišljanja, koji pokraj takvih stvari prođu kao da je sve na mjestu.

S. B.

„Glasnikov tjedan”

Iako smo već na odmorima, još uvijek se ne možemo sasvim otrgnuti od ostavki premijera vlada na polovinama svojih mandata, pada industrijske proizvodnje, poskupljenja goriva, sve prisutnije recesije, oporezivnja uzduž i poprijeko, naše uredništvo od prijeteće opasnosti dovođenja u pitanje neprekinutog izdavanja tjednika Hrvata u Mađarskoj. Naime suočeni smo bili početkom srpnja sa strane Javne zaklada za nacionalne i etničke manjine s tim jer Ured premijera i nadležni državni tajnik nisu prihvatili proračun Zaklade, pa ona nije bila u mogućnosti isplatiti već dodijeljenju potporu za drugu polovinu godine. I tako dalje, i tako dalje. Budući da se događaji mijenjaju iz sata u sat, više gotovo da nismo u mogućnosti u tjedniku sve to pratiti, a kamoli komentirati, jer današnji napis i osvrt sutra je već nešto posve drugo. Pa tako i odluke o potporama. A sve zbog činjenice kako je oko nas sve više „homo duplexa”, ljudi koji samo na riječima djeluju, ali kada bi samo dio tih izgovorenih riječi trebali provesti i ostvariti u praksi poradi ostvarivanja zajedničkoga cilja, onda rade sasvim drugačije. Dok svatko od nas ne učini sve što može kako bismo ostvarili naš zajednički cilj, teško da ćemo išta korisnoga napraviti.

Čuli smo kako su na svom sastanku predsjednici državnih manjinskih samouprava zauzeli stav koji će tumačiti prema mađarskoj Vladi kako bi ubuduće manjinski državni listovi bili pod isključivim utjecajem državnih manjinskih samouprava.

Kako saznajemo, to znači kako bi se i sredstva za njihovo izdavanje pojavljivala na računima državnih manjinskih samouprava.

Otvaraju se nove dimenzije i mogućnosti rada i djelovanja, te organizacijskog ustrojstva, ali i isključive nadležnosti političkog tijela Hrvata u Mađarskoj nad svojim tjednikom. Sve su to još uvijek tek promišljanja.

Doduše, prihvaćena sa strane Saveza državnih manjinskih samouprava u kojem sjede predsjednici 13 nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj, s kojima mađarska Vlada i nadležni organi s vremena na vrijeme razgovaraju o načinima i veličini financiranja manjinskih zajednica u Mađarskoj. O zamislama oko rješavanja neriješenog pitanja položaja i financiranja državnih tiskanih medija manjinskih zajednica pak zapitao je za mišljenje državne samouprave državni tajnik Ferenc Gémesi, čekajući pri tome odgovor do 15. srpnja.

B. P. B.

Kroz tunele do mora

Koncem svibnja, 30-oga, otvorene su i druge tunelske cijevi Svetog Roka i Male Kapele, čija je izgradnja stajala 787,5 milijuna kuna bez PDV-a. Toga dana Hrvatske izvođačke tvrtke dokazale su se u gradnji te da su uz bok europskima.

Druge tunelske cijevi u tunelima Sveti Rok i Mala Kapela znače kako više neće biti gužvi i kilometarskih kolona na autocesti Zagreb–Split i dalje prema Dubrovniku, a bitno se povećava i sigurnost vozača. Nisu zanemarivi ni financijski učinci Hrvatskih autocesta budući da su se dosad kad je bilo gužve, kolone usmjeravale na druge prometnice. Još jedan nacionalno važan projekt je pred Hrvatskom, a to je Pelješki most. Otvaranjem drugih tunelskih cijevi u Svetom Roku u i Maloj Kapeli 399 km autoceste od Zagreba prema Splitu i dalje prema Dubrovniku u punom je profilu. U kopanju tunelskih cijevi primijenjene su najbolje tehnologije bušenja pri čemu je utrošeno dva milijuna kilograma eksplo-

ziva. Ukupna vrijednost obaju tunela s četiri tunelske cijevi jest 2,3 milijarde kuna bez PDV-a. Mala Kapela najduži je tunel na autocesti Zagreb–Split; desna je cijev duga 5 780 metara, a lijeva 5 821 metar. Radovi na iskopu desne cijevi počeli su 2002. godine, a u lipnju 2005. puštena je u promet. Lijeve cijevi tunela Sveti Rok duga je 5 679 metara, a desna 5 670 metara.

bpb

Mišljenska kapelica Svetog Petra i Pavla

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Mišljena, 27. lipnja ondje je posvećena kapelica Petra i Pavla. Kapelica se uzdiže na čistini s lijeve strane ceste ako idemo iz Mišljena prema Semelju, na samome kraju sela ispod tri velika vodena tornja. Zemljište su mišljenski Hrvati dobili kao prostor za izgradnju kapelice prije nekoliko godina od gradske samouprave i na njemu podigli ovo zdanje.

Kako je u svom obraćanju naglasio načelnik grada Mišljena Gyula Völgyesi, u gradu koji broji 5 700 stanovnika u suživotu žive Mađari, Hrvati i Cigani. Kada je prije tri godine tamošnja Hrvatska samouprava, na čelu s Arnoldom Barićem, pokrenula pitanje izgradnje kapelice, naišla je na potporu gradskoga poglavarstva koju uživa i danas, naglasio je gradonačelnik. Pohvalio se nazočnima, među njima i generalnoj konzulici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljani Pancirov i trećoj konzulici Katji Bakiji, zamjeniku predsjednika HDS-a Đusi Dudašu te voditelju Ureda HDS-a Jozi Solgi i svim nazočnima, kako je grad Mišljen na natječaju ovih dana dobio potporu od 700 milijuna forinti za razvoj svojih ustanova. Mjesni župnik Károly Gál posvetio je mišljensku kapelicu na mađarskom jeziku. Nju su uz društveni rad sagradili mišljenski Hrvati i njihovi prijatelji. Kako reče predsjednik Hrvatske samouprave Arnold Barić, u Mišljen su se doselili Hrvati iz raznih krajeva Baranjske županije i šire, i u njemu sagradili svoj dom. Oni su sa sobom donijeli svoje tradicije, jezik, običaje i vjeru. U želji da i trajno zabilježe svoju nazočnost i odanost vjeri i katoličkoj crkvi, koja ih snaži i hrabri u očuvanju jezika i samosvijesti, odlučili su sagraditi kapelicu kao mjesto mogućega okupljanja i hodočašćenja i Hrvata iz Mišljena i okolnih hrvatskih naselja te svih ljudi dobre volje. Kako je na svečanosti kazano, kapelica još nije dovršena, ali je pod krovom i uskoro će zasjati u svome punom sjaju, a za uređenje okoliša brinut će se grad, obećao je gradonačelnik Gyula Völgyesi. Mnogi su vrijedni ljudi bez ikakve naknade radili na podizanju ovoga malog zdanja. Uz Hrvate, i Mađari i Nijemci i svi ljudi dobre volje. Tako obitelj Kovačević, Jozo Fekete iz Semelja i njegovi radnici, pomagali su svi zastupnici Hrvatske samouprave grada Mišljena, članovi Udruge „Naši ljudi“, obitelj Udvarac, obitelj Molnar-Vuković. Svečanosti su nazočili i prijatelji iz Zvekovca iz neposredne blizine glavnoga grada Republike Hrvatske, s kojima mišljenski Hrvati imaju dobre veze. Tako će iduće nedjelje mišljensko izaslanstvo otputovati u Zvekovac na prijateljsko druženje, kazuje mi Mišo Udvarac.

Premda kapelica još nije završena, slijede radovi bojanja i uljepšavanja. Ona je već sada mjesto okupljanja. Potvrdio je to i čin posvećenja koji su svojim pjevanjem uljepšali članovi KUD-a „Ladislav Matušek“ iz Kukiinja i Ženski pjevački zbor „Poganske snahe“ iz Pogana.

Branka Pavić Blažetin

UMOK – Tamburaški sastav KHD-a Kajkavci srdačno Vas poziva 26. julyja, u nedilju, početo od 16 uri na predstavlanje svoje najnovije CD-ploče pod naslovom „Deset zlatnih godina“. Na ovom muzičkom produktu je snimljeno 16 jačak, većinom s aranžmanom bivšega peljača umočkih sviračev, Koljnofca Ivana Sallmera, ali se čuju na cedejki takaj pjesme s muzičkom obradom Adama Horvata, sadašnjega dirigenta sastava, ter su uglazbene i dvi pjesme Marka Dekića. CD-ploča se prodaje za 2500 Ft, a na nediljnom koncertu publika će imati priliku prvi put čuti uživo najnovije kompozicije.

HRVATSKI ŽIDAN – Na 16. Tabor Peruške Marije u židansku lozu čekaju ponovo organizatori katoličansku i hrvatsku dicu i mladinu, od 12 do 16 ljet starosti. Dugoljetošnji pokrovitelj tabora u okolici kapele Peruške Marije i parka štatuo je i ljetos mjesni farnik Štefan Dumović. U programu, od 28. julyja do 2. augustuša, i ovput su uvrštene duševne vježbe, razgovori, vjerska predavanja, ture, izleti, športska naticanja, djelaonice. Stroški tabora su za jednu osobu 6 000 Ft, a za braća 10 000 Ft.

PEČUH – Na pomolu je konkretna suradnja između dviju županija, Baranjske i Zadarske. Kako saznajemo, pripremni dogovori su već obavljeni, a izaslanstvo iz Mađarske, na čelu sa županom Baranjske županije Jánosom Hargitaiem, 22. srpnja putuje u Zadar kako bi se s čelnicima Zadarske županije potpisao sporazum o suradnji i prijateljstvu.

MURSKO SREDIŠĆE – Zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta odgađa se 7. međunarodni spust murskih lađa Mura 2009. Spust će se održati 24. i 25. srpnja s istim programom. Lađe će krenuti iz mjesta Mureka (Austrija) rijekom do hrvatskoga Dekanovca. Na raznim postajama bit će priredeni razni kulturni i turistički programi.

BARČA – Uspješno je okončan Međunarodni sajam priredeni u Srednjoj školi Ferenc Széchenyia. Prema izvješću Tibora Kocsisa, voditelja ureda Županjskoga poduzetničkog središta, 13. sajam imao je 113 izlagača, među kojima i 20 hrvatskih i jednog nizozemskog, a bilo je desetak tisuća posjetitelja. Trideset posto štandova bilo je uređeno s prehrambenim proizvodima. Stručno je povjerenstvo dodijelilo deset priznanja, uručeni ovim izlagačima: Dráva Tej Kft., Lép-Ker Kft., Ronix Kft., Ramnovita Kft., Biokál Kft., Barcs Metál Kft., Oros Süti, Bátori Mészset, Seres Kft., Szent Goben Kft.

LETINJA – Početkom ovoga mjeseca na jezeru Kistolmács (blizu Letinje) priređen je Hrvatski piknik na kojem je bilo dvjestotinjak sudionika. Hrvatska manjinska samouprava pružila je mogućnost bilo kome iz grada da se prijavi na natjecanje u kuhanju, trebalo je samo ustrojiti družine od 4-5 članova. Manjinska je samouprava osigurala sirovine za kuhanje. Vilmoš Lukač, predsjednik manjinske samouprave, nije želio nikoga isključiti s priredbe, stoga je bilo nehrvata, no prema njemu, takvim priredbama Hrvati se približe većinskom narodu, a oni ga bolje prihvaćaju i cijene. Na pikniku su sudjelovale i družine iz hrvatskih pomorskih naselja, igrao se nogomet, odbojka i u 44 kotlića kuhao se gulaš od raznovrsnih sirovina.

MLINARCI – Prvi put je održan Nogometni kup Afrika Club koji organizirao ugovatelj Jože Nemet kako bi okupio mještane na športsko poslijepodne. Osim nogometa bilo je i drugih športskih igara za djecu, a svaki je sudionik pozvan i na gulaš. Ova vrlo dobro uspjela priredba priređivat će se svake godine.

SVETI MARTIN NA MURI – Ta općina od ove godine sudjeluje u višegodišnjem projektu u sklopu programa „Europe for Citizens”. To je projekt zbratimljenja gradova u kojem, osim općine Sveti Martin na Muri, sudjeluju Steinheim iz Njemačke, Semikloš (Szigetszentmiklós iz Mađarske), Busko-Zdrój iz Poljske i Specchia iz Italije. Projekt traje dvije godine, a u sklopu njega priredit će se devet manifestacija, u svakom gradu po dvije, te u Općini Sveti Martin na Muri jedna. U istome gradu od 26. do 29. lipnja u Toplicama Sveti Martin održana je konferencija na temu „Održivi razvoj turizma”, gdje je Općina bila domaćin stručnjacima na području seoskog, velneskog i kongresnog turizma iz Poljske, Mađarske, Njemačke i Italije. Svečano je potpisan sporazum za uključivanje Općine Sveti Martin na Muri (Hrvatska) među spomenute zbratimljene gradove, te su prikazana iskustva u seoskom turizmu stručnjaka zbratimljenih gradova.

FIĆEHAZ – Dana 27. lipnja priređen je deseti Dan naselja u Fićehazu, uz uobičajene programe: nogomet među ekipama pojedinih ulica, natjecanje u kuhanju između družina susjednih naselja te kulturni program u kojem je bilo i nekoliko hrvatskih točaka.

SUMARTON – Udruga drvorezbara, na čelu s predsjednikom Stjepanom Radnajićem, i ove godine ustrojava tabor u Kamanovim goricama, od 20. do 26. srpnja, u kojem će sudjelovati i srednjoškolci, a doći će i drvorezbari iz Hrvatske.

O putovanju bačkih Hrvata u prapostojbinu

Postavljena spomen-ploča u znak sjećanja na domovinu naših predaka

Skupina bačkih Hrvata, u organizaciji Hrvatske samouprave grada Kečkemeta, u povodu obilježavanja 320. obljetnice doselidbe Bunjevaca na prostor Bačke, prošle je godine hodočastila u Međugorje i organizirala put u prapostojbinu, u Hercegovinu, na izvor rijeke Bune u Blagaj. U neuspjeloj potrazi za spomen-pločom koju su na staroj župnoj crkvi u Blagaju u prvoj polovici prošloga stoljeća, povodom proslavljanja 250. obljetnice dolaska posljednje velike skupine Bunjevaca u Bačku (1936. ili 1937. g.) postavili bunjevački Hrvati iz Subotice, još za tamošnjega boravka odlučili su da će se dogodine vratiti i postaviti spomen-ploču u znak sjećanja na zemlju predaka. Tako je nakon određenih priprema i dogovora s tamošnjim župnikom, te izradbe spomen-ploče, u suorganizaciji Bačvanskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, i naših hrvatskih naselja, predvođenih hrvatskim samoupravama u Kečkemetu i Dušnoku, a uz materijalnu potporu Bačko-kiškunske županijske hrvatske samouprave, skupina od stotinjak bačkih Hrvata, s dva autobusa, od 4. do 7. odnosno do 9. lipnja, ponovno hodočastila u prapostojbinu, u Hercegovinu, na izvor rijeke Bune u Blagaj i mjesto Buna, gdje je na novoj župnoj crkvi Župe Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna postavljena nova spomen-ploča.

Putovanje kroza središnju Bosnu i dolinom Neretve

Prvi dan protekao je putovanjem. Nakon sastanka dviju skupina u Mohaču, i prelaska hrvatsko-mađarske granice, put nas je vodio preko Osijeka i Đakova, kroz istočnu Slavoniju, do graničnog prijelaza Slavonki Šamac-Bosanski Šamac. Na putu kroz Bosnu i Hercegovinu sve do Sarajeva pratila nas je vijugava Bosna, 273 kilometra duga rijeka koja izvire u podnožju planine na 500 m nadmorske visine kod Ilidže, a ušće joj je na Savi kod Bosanskog Šamca. Povjesničari smatraju da je od njezina naziva Basana u rimsko doba nastala riječ Bosna. Dolina rijeke Bosne – Bosanski Šamac, Modriča, Doboj, Maglaj, Žepče, Zavidovići, Zenica, Kakanj, Visoko i glavni grad Sarajevo – najnaseljenija je oblast Bosne i Hercegovine, ujedno i industrijsko središte gdje živi domalo milijun stanovnika.

Put kroza središnju Bosnu vodio nas je dalje od Konjica, Jablaničkog jezera i Jablanice pa skroz u dolini Neretve, koja nas je pratila do Mostara, i dalje, na cesti za Metković i Ploče, do mjesta Buna, središnjega mjesta našega putovanja. Ono što je rijeka Bosna za Bosnu, još je više Neretva za Hercegovinu. Ona je od drevnih vremena omogućavala napredak i rast ovdašnjim ljudima, pa kako se kaže «nespomenuti Neretvu kada se govori o Hercegovini, bilo bi isto kao i ne spomenuti Nil o Egiptu». Doista, ne mogu se oči nagledati ovoga zeleno-plavog dragulja koji je stvorio plodna polja od Glavatićeva do Doljana, staništa većeg dijela flore i faune ovoga kraja. Rijeka Neretva izvire u području Borca na planini Zelengori i, kao sve rijeke u Bosni, teče prema sjeveru, zapravo sjeverozapadu, a zatim prolazeći sjeverno od Prenjskog masiva, skreće na Jug, a odatle kroz kanjone pronalazi svoj put do Čvrsnice i

Nova crkva Župe Presvetoga Trojstva Buna-Blagaj na kojoj je postavljena spomen-ploča bunjevačkih Hrvata

Spomen-ploča bunjevačkih Hrvata

Prenja te mostarske doline gdje gubi sve osobine planinske rijeke, pa lagano vijuga do Čapljine i dalje do ušća između hrvatskih gradova Metkovića i Ploča gdje se ulijeva u Jadransko more.

Poslije svih ovih doživljaja, neopisivih planinskih predjela kroz koje vijugaju rijeke Bosna i Neretva, stigli smo i do našeg odredišta, do Međugorja, svjetski poznatog i posjećivanoga marijanskog svetišta koje redovito pohode i Hrvati iz Mađarske. Nakon večere put nas vodi u crkvu, a idućih dana po skupinama i pojedinačno na misu, na Križevac i brdo Ukazanja.

U Župi Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna na Buni

Drugoga dana našega boravka u prapostojbini vodi nas najprije u posjet mjestu Buna, Župi Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna, novoj župnoj crkvi u mjestu Buna, na koju je već postavljena spomen-ploča bunjevačkih Hrvata iz Mađarske, gdje su bačke Hrvate srdačno primili župnik don Ivan Šutalo, i njegov pomoćnik, župni vikar don Mile Vidić. Primili su nas, osjećali smo se kao da se odavno znamo, kao da smo kod kuće. Naš je dolazak najavljen i u župnom listu, koji smo dobili od naših domaćina.

Don Ivan Šutalo, župnik Župe Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna na Buni, uza samu državnu cestu koja prolazi u Metković i Ploče, ukratko nam je predstavio župu.

«Župu je 1891. osnovao Paskal Buconić. Stara župna crkva u Blagaju sagrađena je 1908. godine, i lani je proslavila sto godina svoga postojanja, što smo proslavili, biskup Ratko Perić imao je krizmanje. Stara crkva preživjela je tri rata, ali hvala Bogu, nije ni u jednom srušena. Izgleda da u Prvom i Drugom ratu nije stradavala, nego je samo u ovome Domovinskom ratu opustošena, u smislu da su iznutra pokupljene stvari, klupe, instalacije, stolci, slike, križni put, stube na kor su skinute i odnesene, ispilane grede na stropu, al nije spaljena, nije se srušila, pa smo sretni zbog toga i nastojat ćemo je obnoviti.»

Kako nam još reče don Šutalo, središte župe danas se nalazi u Buni, na Buni, a kada je on došao, sjeća se da ploče bunjevačkih Hrvata već nije bilo, ali je vidio mjesto na kojem je ona bila.

«Kako stara crkva nije više bila za

Angela Šokac Marković,
don Ivan Šutalo i Mišo Hepp

uporabu, a veći dio stanovništva se nalazi ovdje na Buni, u ovom predjelu, to više što se petsto novih obitelji doselilo 2 km odavde, u novo naselje Ortiješ, s područja Bosne i Hercegovine, kao izbjeglice i prognanici, znači da bi mogli biti i sami jedna župa, onda je župnik don Željko Majić, koji je bio ovdje prije mene, od 2000. do 2006, odlučio se za pravljenja ove nove crkve koja se tu nalazi. Tako da je ta crkva trenutno u izgradnji, a ovdje pokraj nas je jedna manja crkva koju je i on tada osposobio za crkvu, dok se ova nova ne izgradi. Stavili smo tu ploču baš na ovu novu župnu crkvu, neka bude tu, neka i to bude znak zajedništva upravo ovdje s Bunom. Ta ploča će biti otkrivena, a ujedno će tom slavlju Presvetoga Trojstva koje mi imamo, doprinijeti i naše folklorne skupine iz okolnih mjesta, iz okolnih župa, koji će tu sutra nastupiti. Zajednički ćemo proslaviti blagdan Presvetoga Trojstva, družeći se ovdje u ovom dvorištu na Buni zajedno s našim folklorasima, zajedno s bunjevačkim Hrvatima iz Mađarske i zajedno s našim vjernicima, pa ćemo zajednički i zapjevati, i zaigrati, i zaplesati, i popiti, i pojesti. Najbitnije je da se družimo, da se radujemo, da znamo svoje korijene. Napose nam je drago zbog bunjevačkih Hrvata iz Mađarske, što oni ovamo dolaze, što nisu svoje korijene zaboravili, nego su svjesni odakle su i svjesni da su Hrvati, da su katolici, da su ostali vjerni i svome nacionalnom, i svome vjerskom, i svome kulturnom identitetu, koji oni baštine kroza stoljeća, a odavde su otišli za vrijeme Turaka preko Dalmacije, Zadarskog zaleđa, Like do Vojvodine i Bačke, i tamo se nastanili. Ali su ipak sačuvali ono što je meni najljepše u svemu tome u tome povijesnom progonstvu i hodu, da su ostali vjerni svom katoličanstvu. Nisu se izgubili u svijetu, nego su, gdje god su došli, svoje izvorno baštinili. Nisu se pokorili, a tamo gdje su došli, sve su i svakoga poštivali, a svoje sačuvali. Eto, to je

veliko u bunjevačkih Hrvata, i zato mi je drago da su oni sačuvali svoje izvorne običaje, svoju vjeru, svoju nacionalnost i žele doći ovamo i reći: mi smo odavde, naši su predjedi odavde, i to poštujemo. Zato doživljavam bunjevačke Hrvate kao braću koja dolazi ususret svojoj braći, ovamo odakle su oni podrijetlom» – zaključuje don Ivo Šutalo.

Katolička Crkva Sv. Trojstva u Blagaju 2008. proglašena je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine, koji se sastoji od crkve, župnog dvora i dvorišta.

Ploča je na mjestu, dogovorene su još samo detalji, a nakon zakuske, koju su nam pripremili ljubazni župljani, i preko župnog dvora ravno do rijeke Bune, opraštamo se do sutra i krećemo dalje.

Obilazak povijesnih, vjerskih i kulturnih spomenika

Naša je sljedeća postaja Mostar, razgledavanje povijesnih, vjerskih i kulturnih znamenitosti grada na Neretvi, staroga grada s prepoznatljivim bazarima i, naravno, Staroga mosta koji je 2005. uzet na UNESCO-ov popis svjetske baštine. Budući da je za vrijeme rata 1994. bio srušen, on je ponovno sagrađen, a vađenjem dijelova staroga mosta iz Neretve svoj su doprinos dali i mađarski vojnici, kao pripadnici europskih mirovnih snaga.

Najsadržajniji dan, ujedno i središnji događaj našega posjeta, bio je u subotu, 6. lipnja. Prijepodne i do ranih popodnevni sati organiziran je posjet franjevačkim samostanima i župnim svetištima na Humcu u Ljubuškom i Širokome Brijegu. U svetištu Antuna Padovanskog na Humcu bačke su Hrvate primili kustos muzeja i knjižničar fra Milan Jukić, koji nam je pokazao muzej gdje se čuva i jedan od najstarijih spomenika pismenosti u BiH, poznata Humačka ploča, bogatu knjižnicu i vrijednu galeriju Majka, te gvardijan fra Miro Šego, koji je lani služio misu u Baji u povodu obilježavanja 320. obljetnice doselidbe bunjevačkih Hrvata u Bačku.

Na izvoru Bune u Blagaju i postavljanje spomen-ploče na novu župnu crkvu

Nakon objeda i kraćeg odmora, u podnevnim satima bački Hrvati posjetili su izvor Bune u Blagaju, a zatim se uputili u mjesto Buna gdje je u 19 sati u novoj župnoj crkvi služena misa, uočenica za blagdan Presvetoga Trojstva, župnog naslovnika, koju je predvodio don Luka Pavlović iz Mostara uz prigodnu propovijed na temu Duh Božji prebiva u nama, a svojim pjevanjem uljepšali dječji i omladinski pjevački zborovi «Mir» i «Put ljubavi».

Nakon mise, a prije prigodnoga kulturnog

U povijesnom, starom gradu Mostaru

programa na otvorenome, u okviru prigodne svečanosti uslijedilo je otkrivanje spomen-ploče bunjevačkih Hrvata, koju je izradio klesar Jerko Leko iz Gruda, a koja je postavljena na vanjski zid, na lijevu stranu župne crkve s natpisom:

Bure povijesti davno su nas udaljile od izvora Bune / od kršne Hercegovine, domovine naših predaka. / S dalekih ravnic Bačke, vraćajući se korijenima, / u znaku sjećanja. / Hrvati Bunjevci iz Mađarske.

U svome svečanom govoru predsjednica Bačvanskog ogranka SHM Angela Šokac Marković, koja je pozdravila novostečene prijatelje, mještane, koji su nas primili kao svoje najbliže, uz ostalo reče:

«Drago mi je da skupa slavimo za nas izuzetno važan događaj, postavljanje i otkrivanje spomen-ploče koja je svjedok naše opstojnosti i vezanosti za ove prostore davne naše postojbine, za list grane hrvatskoga stabla kojeg su vjetrovi sudbinom ponijeli u nepoznati i daleki svijet. Došli smo stopama naših djedova, nekadašnjim putem natopljenim krvlju i znojem, mukotrpnim putem nade u bolji život. ...Vjerom i ufanjem u Boga, naši preci položili su svoje živote na brigu i u ruke franjevaca koji su ih doveli na suncem okupane, nepregledne ravnice Bačke, u zagrljaj Dunava. Ponijeli su sa sobom čvrstoću kamena, čistoću izvora, zajedništvo puta, muke i

Na izvoru Bune

Dušnočka skupina u Međugorju

nevolje, koja ih je održala svih ovih proteklih 320 i više godina. Često zaboravljeni, stisnuti među brojnije i moćnije, odolijevali su povijesnim nedaćama, prkosili zlobi i nepravdi, čuvali i očuvali svoj jezik, običaje i svijest o pripadnosti hrvatskoj obitelji. Bure povijesti su nas davno udaljile od kršne Hercegovine, od izvora Bune rijeke, koja žubori našim pjesmama, žicom tambure koja nas spaja i krasí.» Nakon toga ploču je otkrio predsjednik HDS-a Mišo Hepp, a blagoslovio župnik don Ivo Šutalo.

Pjevački zbor predvođen članovima dušnočkoga pjevačkog zbora, uz još nekolicinu bačkih Hrvata, u izvornoj narodnoj nošnji, u pratnji Stipana Krekića na harmonici, nastupio je u prigodnome kulturnom programu na prvom Susretu folkloru pod nazivom Neka pjesma Bunom teče. Pjesmama Zvoni Zvonce i Podvikuje bunjevačka vila. Večer susreta otvorio je domaći HKUD "Herceg Stjepan", a nakon njega sa svojim pjesmama, svirkom i plesom nastupili su: HKUD "Stolac" i

"Bosansko izvorno kolo" iz Stoca, "Prenj" iz Prenja, "Josip Radnik" s Domanovića, središnji dio programa izveli su gosti iz Cerna, HKUD "Tomislav".

Zajedno je proslavljena svetkovina Pre-svetoga Trojstva, ali i postavljanje spomen-ploče bunjevačkih Hrvata. Svečanost je završena druženjem, pa se zapjevalo i zaplesalo, ali i popilo, pojelo, jednom riječju veselilo.

U nedjelju, na povratku, jedna skupina bačkih Hrvata, predvođena Dušnočanima, vratila se kući, pri tome se nakratko zaustavila u Sarajevu, prošetala Bašćaršijom i otišla do Muzeja, do mjesta odakle je Gavrilo Princip 1914. počinio atentat na austro-ugarskog prestolonasljednika Franju Ferdinanda i njegovu suprugu. Duga skupina, predvođena Hrvatima iz Kečkemetu, istoga prijepodneva također je posjetila Sarajevo, a drugi dan još je bila na kupanju u jadranskom gradiću Gradacu, vrativši se dva dana poslije.

Tekst i slika: S. B.

Dio bačkih Hrvata ispred franjevačke crkve u Širokome Brijegu

Šopronski hrvatski dani, po trajanju i sadržaju gledano, kot priredba, evo, sad jur sedmi put, jedna je od najbogatijih, najšarenijih manifestacij u cijelom Gradišću. Jedino pri ozbiljniji točka (izložba, predstavljanje knjige, diskusije na različite teme, konferencije) nekako vik fali publika, dokle folklorni večer i ovde, u ovom gradu još i za vrime najjače godine more napuniti do zadnjega mjesta cijelu dvoranu. Tomu smo bili svidoki i oput, zadnjega junijskoga vikenda. U petak, 26. junija, ovi dani su otvoreni promocijom trojezične brošure, pod naslovom *Regionalne studije I.*, u zajedničkom izdanju Hrvatske manjinske samouprave Šoprona i male istraživačke djelaonice PannonIQm. Kako je rekao predsjednik mjesnih Hrvatov dr. Franjo Pajrić, šopronska Hrvatska manjinska samouprava svako ljeto se trudi presenetiti šitelje važnimi znanstvenimi, istraživačkim, povijesnim djeli s ciljem da se širi i dopunjuje povijesna istina jer, kako je naglasio, „*povijest je, nažalost, iskrivljena, a ne na našu korist*“. Drugi dan u okviru trodnevne priredbe su sjeli lokalni političari, pripadnici naših narodnih grup u tom gradu i diskutirali su o mogućnosti manjinskoga žitka u Šopronu i okolici, poslije 20 ljet pada Željezne zavjese. U tom su bili svi diskutanti složni da u minuli ljeti ponudjene mogućnosti nisu uprav ishasnovane, a da bi grad Šopron prez svojih manjin i njevih kulturov ter tradicijov vjerojatno postao sivi, beznačajni grad.

U nedilju, 28. junija, u Svečanoj dvorani Županijskoga doma je mogao pozdraviti ugledne goste dr. Franjo Pajrić, glavni organizator, domaćin, moderator i prevodilac cijeloga skupa pri temi „*Koordinacija Šopron–Gradišće–Hrvatska na 17. meridijanu*“. Prvi put je svojom nazočnošću uveličao hrvatsku priredbu gradonačelnik Šoprona Tamás Fodor, a pozivu se je odazvao i Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, nadalje Stjepan Kos, predsjednik „Bjelovar-

VII. Šopronski hrvatski dani

Objelodanjene *Regionalne studije I.*, okrugli stol o manjinskom životu, suradnja na 17. meridijanu, hrvatska maša i folklorni večer

Okrugli stol na temu „Koordinacija Šopron–Gradišće–Hrvatska na 17. meridijanu“.
Sliva: dr. Franjo Pajrić, predsjednik HMS-a u Šopronu, Tamás Fodor, gradonačelnik Šoprona, Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, Stjepan Kos, predsjednik „Bjelovarskog centra za razvoj civilnoga društva“, i Andrea Russo iz Splita

skoga centra za razvoj civilnoga društva“, ter Andrea Russo, predstavnica splitske civilne organizacije ka si je iskala i partnere za svoju suradnju.

Ideja projekta koji bi povezao države, grade i narode na 17. meridijanu je rodjena u Bjelovaru pred dvimi ljeti, a želji djelovati u duhu ravnopravnosti, širenju mira ter u razvoju znanosti. Projekt je malo širje približio publiku Stjepan Kos, jedan od inicijatorov, ki je pri tom istaknuo da su na intenziviranju suradnje s onimi državama ka su uključena u ovo djelovanje, početo od Hrvatske, Bosne i Hercegovine sve do Ugarske, Češke, Slovačke, Austrije, kade je i promoviran projekt kot vez od Baltike do Jadrana. Poslije gosto-

vanja kulturno-umjetničkih društav u Bjelovaru i Šopronu, tako će se naš grad vrijeda predstaviti i na bjelovarskom sajmu. Tamás Fodor je naglasio, a ujedno i potvrdio pred cijelim skupom, da peljačtvo grada podupira sva manjinska nastojanja ka idu u smjer spričavanja asimilacijskoga procesa i voljni su diozitati u oblikovanju plana da se osnuje takozvana Hrvatsko-nimška kuća u gradu, ka bi vjerno služila za djelatnosti dvih najvećih manjin na tlu ovoga varoša. Za konferencijom je bilo pregledavanje grada za delegacije iz Našica, Bjelovara, Splita ter Devinskoga Novoga Sela, potom su pak svi bili pozvani na svetačnu mašu u crkivu Sv. Mihovila, u poznato svetišće mjesnih Hrvatov. Oput je glavni celebrant bio ratištovski farnik Anton Kolić, ki je pred četrdesetimi ljeti zaredjen za duhovnika. Suprot toga da je predvečer nevrime jahalo nad šopronskimi ulicama, Kulturni i konferencijski centar „Ferenc Liszt“ je bio nabito pun s gledatelji. U prvoj točki su nastupali mjesni tamburaši ki su začeli vježbati pred trimi ljeti s Gezom Völgyijem ml. i tajedno jedanput se najdu u tamburaškoj atmosferi. Ovom prilikom su se predstavili s gradišćanskimi jačkami u pojačanju koljnofskih tamburašev. U kulturnom programu su još sudjelovali: Medjunarodni folklorni ansambl, tamburaši i tancoši Svete Nedjelje, tamburaški sastav „Od srca do srca“, Horkud „Golub“ iz Bjelovara ter bugarski Folklorni ansambl „Jantra“. Med pauzami su predstavljeni djelići iz filma koji se temelji na lanjskom koncertu Marka Perkovića Thompsona u Sambotelu, a vrijeda bude pristupan za sve obožavatelje.

-Tiho-

U crkivi Sv. Mihovila prilikom hrvatske maše

„Neću Pištu, neću ni Štefana, udat ću se za Šokca Stipana”

Knjiga „Šokica sam i bit ću dovika” (Santovački bećarci) autora Živka Mandića u izdanju Croatiace iz Budimpešte, između ostaloga, predstavljena je 28. svibnja u Mohaču, u knjižnici tamošnje Šokačke čitaonice, a u organizaciji Čitaonice te Hrvatske državne samouprave i Croatiace Kft-a.

Nazočne je u ime domaćina pozdravio Đuro Jakšić, predsjednik Čitaonice, a obratili su im se i Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, te ravnatelj Neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost Croatia Čaba Horvath.

U ime Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, na predstavljanju su bile generalna konzulica Ljiljana Pancirov i Katja Bakija, konzulica za kulturu, znanost i obrazovanje.

O knjizi je govorio autor Živko Mandić, vrijedni prosvjetni i kulturni djelatnik među Hrvatima u Mađarskoj, zaslužan što je velik dio usmenoga stvaralaštva našega naroda ostao sačuvan i tako, umjesto zaboravljen, obrađen i selektiran svjedoči budućim naraštajima o tradiciji, raznolikosti i bogatstvu sveukupne hrvatske baštine. Knjiga „Šokica sam i bit ću dovika” zbirka je od iznimnog mnoštva bećaraca, slikovitih i sažetih stihovanih oblika, kojima je tijekom povijesti narod (odnosno pojedini daroviti pojedinci) u usmenom obliku bilježio i na svoj način komentirao sve ono što je za njih bilo značajno u životu. Tako bećarci govore o veselju, svadbama i plesu, ali i o onoj manje vedroj strani života, bilježe raspoloženja, želje, osjećaje i htijenja, a uvijek su izraz i pokazatelj vitalnosti i neuništivosti narodnog duha. Bećarci često duhovito prate najrazličitija zbivanja iz svakodnevice uvjetovane povijesnim i društ-

venim događajima, kadšto iznose kritiku pojedinih pojava ili ljudskih postupaka, odnosno iskazuju vazda prisutnu potrebu čovjeku za šalom i izrugivanjem, a uvijek su u sprezi s pjesmom, plesom, i tako su bili i ostali važna sastavnica života. Najčešće su se pojavljivali u tri tipa – monološkom, dijaloškom i narativno-opisnom, širokog su tematskog raspona i prema tome ih možemo razvrstavati u određene skupine (ovdje ih ima sedamdesetak) koje se međusobno prožimaju. Veliki broj bećaraca objavljenih u ovoj knjizi pravi su primjeri umjetničke doradenosti i sklada u formi i sadržaju. O nastanku i značaju knjige „Šokica sam i bit ću dovika” autor Živko Mandić na mohačkoj promociji, među inim, kazao je ovo: „Dograbljen gorkom spoznajom da nam sve više vrednota nepovratno iščezava, liježe u grob, usto svjestan da radim općekoristan posao, uhvatio sam se ukoštac s prolaznošću; prikupljanju sam pristupio ustrajno i zanesenjački, sve poradi jedinoga cilja: da se otrgne zaboravu što više postignuća uma i duha Hrvata u Mađarskoj, među njima, dakako, i mojih suseljana Santovaca. Prikupljao sam sve što sam smatrao važnim, tako i bećarce, te sićušne pučke umotvorine u kojima se zrcali svagdašnjica našega čovjeka, njegova prošlost i svjetonazor, njegova doživljena, odradovana i odbolovana mladost. Bilježio sam ih četrdesetak godina, a na poticaj i uz korisne savjete *brata Marina*, pripremio sam ih za tisak. Da je ova knjiga nastala, u prvom redu mogu zahvaliti vrsnim kazivačima, oni su u svom pamćenju sačuvali te dragulje narodnoga pjesništva, ja sam te dragulje samo pokupio, i ovako u oplemenjenom ruhu, u obliku knjige vraćam ih njihovu izvorištu, svome zavičaju i svima lju-

biteljima usmene književnosti. Od 260-ak kazivača najstariji je rođen 1873, a najmlađi 1937. godine. Oni su, dakako, kazivali bećarce svoje mladosti, ali su se mnogi sjećali i omiljenih bećaraca svojih roditelja, djedova i baka. Bećarci su se natoliko sljubili s našim čovjekom da smo skloni pomislili kako se oduvijek pjevaju. Temeljem pisanog dokumenta tvrdim da su se bećarci u Santovu pjevali već i 1757. g., a jamačno i mnogo prije.”

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

Sanja Kozlica

Susret Hrvata

Opet se srećemo,
Na istom ognjištu Hrvata,
U istom iskrenom osmijehu,
U istom mirisnom grumenu.

U istoj rastopljenoj Božjoj hostiji
Sudbine i pomirenja,
U istom gutljaju vina
Iz kaleža ukazanja.

U cijelom svijetu
Mi se lako prepoznajemo,
Po jeziku, ponosu i trebanju.
Po oku, čistu i blistavu. Po kretanju.

Utkani u sve vezove
I stijene kamene,
Krunice, pjesme i srolike zvijezde.
Utkani u vječnost hrvatske utrobe.

Opet se srećemo.
U svakoj ulici i na svakom trgu,
Na zapadu, sjeveru, istoku i jugu
Rastati se od svoje zemlje

Ne možemo i nikad nećemo!

Susret Hrvata, Šopron, 13. siječnja 2007.

DUŠNOK – Obnova kapelice. Kako nas je obavijestila predsjednica dušnočke Hrvatske manjinske samouprave Matija Mandić Goher, ostvarena je dugogodišnja želja Dušnočana, a to je obnova kapelice na Vodici, koju stariji Dušnočani još uvijek spominju kao Marijin virić, ili rjeđe Marijin izvirak.

Kapelica je građena 1855. godine, a posvećena 2. srpnja na blagdan Pohoda BDM ili Srpnice. Poslije, 1889. godine, postavljen je željezni križ. Tako je opet povodom blagdana Pohoda BDM, u nedjelju, 5. srpnja, kod obnovljene kapelice s uređenim okolišem, u 17 sati služena svečana misa, a prije toga u 15 sati molila se krunica na mjesnome hrvatskom govoru. Kako saznajemo, kapelicu su zajednički obnovili i njezinu okolicu uredili Rimokatolička župa, dušnočka Seoska samouprava i Hrvatska manjinska samouprava koja je za obnovu putem natječaja od Odjela za manjine pri Uredu premijera Republike Mađarske dobila potporu od 1,5 milijuna forinta. Mještani su ponovno posadili 160 stabala, kao nekada, a u stubište su ugradili i stare cigle. Kapelica će biti otvorena svake nedjelje do jeseni.

Nekadašnja kapelica s križem i zvonom
prije obnove

S. B.

Petrovo Selo u sambotelском Etnoselu

Jačkarice „Ljubičice” na pozornici

Širom Ugarske sedmi put je priredjena u noći Sv. Ivana Muzejska noć s ciljem da 20. juna, u subotu, sve do rane zore nudjaju muzeji svojim posjetiteljem sadržajne, neobične programe. U ovu manifestaciju se je uključio i sambotelски Muzej Savaria i u Škanzenu je

Regionalna televizija je takaj pitala kako se peču šudljice

pozvao na šarenu promociju Petrovogoga Sela. Kako je rekao glavni organizator, kustos u dotičnom muzeju, Petrovišćan Andraš Handler, u sambotelском Etnoselu imaju iz raznih mjest stane, stare hiže.

Ideja se je zbog toga i narodila da se predstavljaju pojedina sela, njeve hištoreje, kulturna društva, kulinarstvo i seoska današnjica. Pred kratkim je to predstavlanje začeo Gornji Senik, slovensko naselje u ovoj županiji. Od ulaza nije daleko negdašnja petroviska Jandračeva hiža, ka je bila sazidana oko 1890. ljeta, a u Muzej se je doselila 1973. ljeta.

To je bio zapravo uzrok da su Petrovišćani masovno hodočastili spomenute subote u Sambotel, iako je godina grubo izigrala ne samo organizatore nek i nastupajuće grupe. Otvorena je dokumentarna fotoizložba o petrovskoj povijesti s takovimi starimi kipici ke dosad još nisu nigdir vidjene, ali sa završetkom ovdašnje izložbe, zanimljiv materijal vjerojatno će zajti u petroviski kulturni dom. Pod velikim šatorom s dugim programom je zabavljalo malobrojnu publiku Hrvatsko kulturno društvo Gradišće, tamburaši Koprive i ženski zbor Ljubičica. Ferenc Hogyja je kuhao žgance, a Gyöngyi Pataki-Kapitar je zainteresiranim pokazala kako se peču petroviski specijaliteti, šudljice.

-Tiho-

Đakovački susreti književnih kritičara

U organizaciji Matice hrvatske Ogranak Đakovo i Društva hrvatskih književnika, Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski, u sklopu manifestacije 43. Đakovačkih vezova, i ove su godine, 29. i 30. lipnja, održani 12. Đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara te uručena Nagrada „Julije Benešić” i Povelja „Julije Benešić”. Susretima je sudjelovao i Stjepan Blažetin, predsjednik Matice hrvatske Ogranak Pečuh. U sklopu Susreta održano je predavanje Vladimira Rema naslova Miroslav Slavko Mađer i poslijeratni Slavonski književni krug, prigodom 80. obljetnice rođenja M. S. Madera, predstavljen je zbornik Đakovačkih susreta hrvatskih književnih kritičara XI. U okviru Susreta održan je 29. lipnja program pod naslovom Hrvatsko-mađarske književne veze te predstavljen niz knjiga. Među njima knjiga Zoltán Virág: Odnosi i glasovi u tranziciji, Matica hrvatska, Ogranak Osijek, 2007. (Knjižnica Neotradicija); knjiga Zoltán Medve: Tradicija, jezik, pripovijedanje, Matica hrvatska, Ogranak Osijek, 2008. (Knjižnica Neotradicija); knjiga Péter P. Müller: Od rituala do medija, Matica hrvatska, Ogranak Osijek, 2009. (Knjižnica Neotradicija). U predstavljaju knjiga sudjelovali su istaknuti književni kritičari, autori i prevoditelji: Goran Rem, Sanja Jukić, Zoltán Medve, Zoltán Virág, Péter Müller, Beáta Thomka, Kristina

Paternai. Istoga dana navečer u Maloj gradskoj vijećnici grada Đakova, gdje su se odvijala događanja prvoga dana Susreta, održan je susret pod nazivom portret književnika, književnog kritičara i filozofa Tomislava Žigmanova. U ocrtavanju Žigmanova portreta sudjelovali su voditeljica programa Ivana Aščić, književni kritičari i teoretičari Helena Sablić-Tomić i Stjepan Blažetin te Tomislav Žigmanov.

Utorak je nastavljen radno u Gradskoj knjižnici i čitaonici grada Đakova ocrtavanjem portreta hrvatskoga književnog kritičara Ljubomira Marakovića u povodu pedesete obljetnice njegove smrti, te nastavljen okruglim stolom na temu Uknjižena književna kritika, kojem su među ostalima sudjelovali i akademik Dubravko Jelčić te književni povjesničar i kritičar Vinko Brešić.

- bpb -

SANTOVO – Dovršena obnova. Premještanjem rasvjetnoga stupa na uglu Kossuthove i Ulice Crvene armije, ovih dana je dovršeno asfaltiranje glavnoga seoskog trga i ulica Crvene armije, Petőfieve i Árona Gábora od doma kulture do župne crkve, ostvareno potporom DAOP natječaja u okviru Razvojnoga plana nove Mađarske, u vrijednosti gotovo 60 milijuna Ft. U okviru obnove središnjeg trga, popločeni su nogostup i terase dvaju ugostiteljskih objekata, a postavljanjem triju novih stupova obnovljena je i javna rasvjeta. Kako najavljuje načelnik sela József Feigl, svečana predaja bit će u okviru Dana sela u subotu, 25. srpnja.

I središnji je trg dobio novi asfaltni sloj

Uskoro CD s podravskim pjesmama u izvedbi Joze Matorica

Kako je za Hrvatski glasnik izjavio Jozo Matoric, glumac, u pripremi je CD izdanje koje će uskoro izdati Croatia. Radi se o CD-u koji će sadržavati 15 pjesama o Podravini. Aranžman i glazbu napisao je Gábor Lengyel, a pjevat će Jozo Matoric uz vokalnu pratnju Ženskoga pjevačkog zbora Korjeni iz Martinaca. Iako se CD ostvaruje uglavnom potporom Hrvatske samouprave Šomođske županije, kako reče Matoric, traže se još i drugi sponzori. Na tome on radi ovih dana. Ako se sve bude odvijalo prema planovima, premijera spomenutoga CD bila bi 16. kolovoza u Potonji. Podravaka me majka rodila, Digni mi pogled, Podravska zvona – samo su neki od naslova od 15 poznatih pjesama koje će se naći na CD-u, na kojem će biti još mnogo iznenađenja. Jozo Matoric 17. srpnja imat će nastup s prijateljima glumcima u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj u Vlašićima na otoku Pagu.

ŠOMOĐSKA ŽUPANIJA – Sredinom lipnja započela je žetva u županiji, žitarice treba ubrati sa sto tisuća hektara. Prema očekivanjima žetva će se završiti sredinom srpnja i bit će nešto manje uroda nego lani, ukupno 400 tisuća tona.

Ivanjdan u Martincima

Ivanjdan se slavio i slavi u selima uz Dravu, tako i u hrvatskim selima u mađarskoj Podravini. Ravnodnevnica, cvijeće u kosi, ivanjanski vijenac, i paljenje „lila” simboli su Ivanja kao i preskakanje upaljene vatre, krijesovi na brdima i brežuljcima, a u Martincima i Mrtvica te vijenac položen u njezinu vodu zajedno sa zalaskom Sunca. Veliko kolo i tambura, pjesma jaka, snažna i široka, podravska, žumoreća kao i Drava, neumorna u svome toku. Kako produžiti i najduži dan u godini, kako unijeti još više svjetla i života. S pomoću Svetog Ivana. Kako i kaže pjesma: „Sveti Ivan kresa loži / Na Ivansko, na večerje”.

Ima Ivanje u svojoj predaji i slavljenju koje potječe iz poganskih vremena i danas puno toga tajanstvenog, posebice u zalasku Sunca, padanju kmice na zemlju i gorućim krijesovima u čijem se svjetlu tek naziru poznata lica.

Narod je uvijek sklon vjerovanju i tako vjeruje kako ćemo preskačući vatru i paleći krijesove, otjerati zle duhove i bolesti, zavati ljubav i ostati zajedno s onima kojima smo te večeri pružili ruku. Shvati se koliko je moćno Sunce u svojoj snazi i kako je lako moguće sve ono u što smo dotada vjerovali i čemu smo težili. U tom je čar običaja i magije ivanjske noći.

Ivanjdan, kao i Jurjevo, praznici su koji slave balkanske vještice i vračare ne propuštajući priliku u tim noćima magije za obrede i čaranja. Vjeruje se kako one tada gole jašu metlu, negdje se spominje vratilo ili stap za mlijeko, i prelaze preko tuđih njiva i livada „obirući” sav urod s njih. Pokupe rosu u ranu zoru i tako si priskrbe magijske moći za cijelu godinu. Na Ivanjdan se događaju, prema narodnom kazivanju, čudesne pojave. Sunce po-

ludi, a nebeska svjetlost mijenja svoju jačinu. Uoči praznika, na samu ponoć, otvori se nebo i zvijezde silaze na zemlju kako bi se okupale u morskim valovima. Silaskom na zemlju prospu magičnu snagu i moć po cvijeću i bilju pa ih time učine ljekovitim.

Kada Hrvatska samouprava sela Martinaca organizira svečanost, naglasak je upravo na druženju. Izadu tada naši Hrvati na ulice i ori se hrvatska pjesma, ivanjska, vilani se crvene na ogradama, cijelo se selo spremalo za taj dan. Pekli su se poznati kolači koje samo Martinčanke znaju ispeći, plesalo se i sviralo na ulicama, ispraćao dan i Sunce, pozdravljala svijetla noć. Tako je to bilo i ove godine, 27. lipnja.

Nakon svete mise u mjesnoj crkvi, koju je na hrvatskom jeziku služio velečasni Norbert Nagy, krenula je od doma kulture povorka kroza selo. Sudjelovali su domaćini: KUD „Martince” i Ženski pjevački zbor „Korjeni”, te gosti: KUD „Podravec” iz Sopja i KUD „Dika” iz Slavnskoga Broda, te Orkestar „Vizin” i Orkestar „Podravka” koji je svirao i na balu. Ivanjdanskoj su proslavi uz brojne Martinčane sudjelovali načelnik Martinaca Pavo Gujaš, generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i treća konzulica Katja Bakija, zamjenik predsjednika HDS-a Đuso Dudaš, načelnik Općine Sopje i mnogi drugi. Ali bez Martinčana ne bi bilo baš Ivanja. Tako je baka Marica odjenula svoje unuke Emešu i Branimira Saboa koji su za taj dan obukli prekrasnu martinčačku nošnju i priključili se povorci tamošnje djece iako stanuju u Barči.

Jer jedno je ivanjdansko veselje u Martincima.

Branka Pavić Blažetin

Prvi hrvatski tamburaški festival u Kalači oduševio organizacijom, programom i izvođačima

Orkestar „Vizin”

Stipan Đurić

U organizaciji kalačke Hrvatske manjinske samouprave, u nedjelju, 28. lipnja, priređen je I. Međunarodni festival tamburaških orkestara, koji je umjesto na otvorenome na Trgu 48-aša, kako je najavljeno, zbog kišnog vremena priređen u Gradskom kazalištu u 18 sati.

Premda je pola sata prije početka kod mene postojala bojazan da će upravo zbog kiše biti manji odaziv publike, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Bariša Dudaš mi reče da očekuju četiristotinjak ljudi. Doista, za manje od pola sata do početka dvorana je ispunjena do posljednjega mjesta, pa je najavljena tamburaška veselica mogla početi.

Oкупljene sudionike, goste i publiku uime organizatora pozdravio je predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Bariša Dudaš. Festival je otvorio dopredsjednik Županijske skupštine Zoltán Bagó, a svojom nazočnošću hrvatsku su priredbu uveličali kalački dogradonačelnik László Loibl, generalna konzulica Ljiljana Pancirov, treća konzulica Katja Bakija, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, predsjednik Županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, te predsjednici nekoliko mjesnih hrvatskih samouprava u Bačkoj.

Iako je najavljeno osam tamburaških orkestara, na prvom festivalu u Kalači nastupilo je šest sastava jer nisu mogli doći «Orašje» iz Vršenđe i Vojvodanski tamburaši iz Novog Sada.

Program je u izvornoj santovačkoj šokačkoj nošnji najavljivala Vesna Velin, predsjednica Kulturne udruge „Vizin” iz Pečuha, kao suorganizator ovoga tamburaškog festivala.

Oкупljeni su mogli uživati u domalo dvo-satnome programu, a svi izvođači oduševili su i svojim repertoarom narodnih melodija od

Bačke do Međimurja, do klasičnih melodija, sa zavidnim glazbenim i pjevačkim izvođačkim umijećem.

Tamburaška škola „Baterek” iz Osijeka izvela je Slavonsku rapsodiju Julija Njikoša, Valcer broj 2 Dmitrija Šostakoviča, Golubicu vukovarsku Bože Potočnika. Tamburaški orkestar „Bunjevačko kolo” iz Subotice izveo je melodije Ej, salaši, Ciganska svita – solist Miran Tikvicki, Jesenja elegija u aranžmanu Stipana Jaramazovića, Joc de doi, igra iz Banata za soloprim, Mađarski čardaš i Divojačko kolo. Varaždinski tamburaški orkestar iz Varaždina nastupio je splotom narodnih pjesama iz Hrvatskog zagorja, te s pjesmama Dobro mi došel, prijatel (vokalni solist Matija Borščak) i Kupinečke frizurice. Orkestar «Racke Žice» iz Dušnoka predstavio se melodijama Osam tamburaša, Ej, što ću, nane, Divojačko kolo, Gajdaško kolo i

Banatsko kolo. „Sumartonski lepi dečki” iz Sumartona nastupili su s melodijama svoga kraja: Da bi se zrušile, Čija je ona zvijezda, Ptice se sele na jug, Kada sam se šetal ja, te svojom skladbom Pesma prijateljom. Orkestar «Vizin» iz Pečuha izveo je podravske i hrvatske melodije iz okolice Pečuha.

Pravo iznenađenje tamburaškog festivala bio je nastup našega kazališnog umjetnika Stipana Đurića, koji se sve više pojavljuje i u ulozi pjevača na raznim domaćim priredbama, ali i u Hrvatskoj, gdje je posljednjih mjeseci nastupao u emisiji Lijepom Našom, što smo mogli i mi pratiti putem Hrvatske televizije. Oduševio je svojim dvojezičnim izvođenjem na hrvatskom i mađarskom, pjevajući poznate starogradske melodije, uglavnom uspješnice Zvonka Bogdana.

S. B.

Program je vodila Vesna Velin.
Na sceni gradskog kazališta
Tamburaška škola
„Baterek” iz Osijeka

Drugi put nogometna škola u Keresturu

U keresturskoj Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“ od 22. do 26. lipnja održana je nogometna škola za osnovnoškolce hrvatskih pomurskih naselja. U taboru je sudjelovalo više od četrdesetero djece iz Fičehaza, Mlinaraca, Pustare, Serdahela, Sumartona i Kerestura.

Nogometna je škola prvi put organizirana lani, i to zahvaljujući suradnji s kotoripskom školom, gdje takva priredba ima već višegodišnju tradiciju. Keresturski su učenici još 2007. g. bili sudionici Otvorene škole zabavnog nogometa u Kotoribi, gdje su se vrlo dobro osjećali, stoga je ravnateljica keresturske škole Anica Kovač odlučila da će pokušati organizirati nešto slično i uzvratiti gostoprimstvo prijateljske škole. Tako je lani priređena prva Međunarodna nogometna škola u kojoj su sudjelovala i kotoripska djeca, no ove godine ona, nažalost, nisu bila prisutna, ali pomurska su djeca provela pet dana u zdravom tijelu i duhu.

– Cilj je nogometne škole ili tabora da

Pobjednička momčad

Svi sudionici tabora s trenerima

djeca ni preko ljeta ne sjede stalno pred računalima, nego da vrijeme provedu na zraku, da se kreću, druže i da nauče nešto i o umijeću nogometa. Važno je i to da se naša djeca međusobno druže, da znaju za svoju pripadnost i nikad se ne zna, možda za nekoliko godina iz ovog naraštaja uspijemo utemeljiti pomursku reprezentaciju – kazala je organizatorica Anica Kovač.

S malim nogometašima radili su gimnazijski i studenti, bivši učenici keresturske škole i dvoje iz Budimpešte koji igraju u raznim mađarskim nogometnim klubovima, među njima je bio i bivši HOŠIG-ov učenik Đuro Kovač, koji inače igra u Nogometnom klubu «Langes». Mladi su se treneri pobrinuli da svi mišići budu razgibani i vježbalo se po

družinama. Svaka je družina obavljala raznovrsne vježbe, žongliranje loptom, gađanje na kapiju, vođenje lopte oko stupaca, dodavanje lopti jedan drugom, trčanje i nakraju se igrala utakmica.

Ni kišovito vrijeme nije previše smetalo nogometašima, prvi dan su igrali po kiši, no drugi dan kada je padalo, vježba je organizirana pod šatorom i na školskom hodniku.

Bilo je dana kada je priređen kviz o poznavanju nogometa, nogometnih momčadi, raznih igrača, te o teoriji igre.

Svatko od sudionika dobio je majicu, kapu i nogometnu loptu koju je mogao odnijeti kući da ljeti nastavlja igru.

Na svečanom zatvaranju ocijenjen je rad svih družina, svatko je bio dobitnik medalja,

proglašeni su najbolji igrači u raznim vježbama, te rezultati odigranih utakmica. Praznih ruku nitko nije otišao doma, a na pitanje tko će doći i sljedeće godine, sve su ruke bile u zraku.

Da bi se djeca dobro osjećala i da bude sve osigurano za njih, tabor su materijalno potpomagali: Hrvatska manjinska samouprava i Mjesna samouprava sela Kerestura, Hrvatska manjinska samouprava Zalske županije, Saubermacher d. o. o. i Vode južnog Zadunavlja.

Beta

KANIŽA – Hrvatska manjinska samouprava toga grada svake godine priređuje Dan hrvatskih obitelji, tada se odlazi na obližnje jezero ili vinograd, i dan se provede u kuhanju, igri, športu i druženju. Tako je bilo i 27. lipnja, kada su za djecu priređene igre vještine, a očevi su trebali uzeti u ruke drvenu žlicu i kuhati izvrsni gulaš. Prema riječima predsjednice Marije Vargović, Dan je tradicionalan, namijenjen je kaniškim Hrvatima da se prije ljetnih odmora još jednom druže, no ove je godine organizirano i hodočašće, 5. srpnja u Mariju Bisticu, skupa s drugim hrvatskim naseljima.

PETRIBA – Hrvatska manjinska samouprava za hrvatske manjinske samouprave iz Pomurja 17. srpnja planira prirediti natjecanje u kuhanju. Prema izvješću predsjednika Čabe Prosenjaka, tog bi se dana održavala redovita misa na hrvatskom jeziku, a priprema se i hrvatski kulturni program.

11. Tamburaški i čitalački tabor u Koljnofu

Svirka, igrokazi, moljanje, ručna djela,
tanac, izleti na paleti programov

MALA
STRANICA

Izradila: Dijana Kovači
iz Fifehaza

Ova djelaonica
je skupastavila
veliku plakatu iz crtežov

Od 15. do 21. junija ponovo je koljnofska Dvojezična škola „Mihovil Naković“ zvala svoju dicu na taborovanje. Po tom je i jedinstvena ova ustanova jer sad jur tradicionalno, jedanaesti put more u vlašćem selu pripraviti atraktivnu paletu programov ka je privlačna za dicu. Ljetos su se javili za ov tabor i hrvatski učenici iz Unde, ki pohađaju horpačku školu i svaki dan su se vozili iz doma ter najzad malim autobusom. Zbog velikoga broja, 40 najavljenikov, ovput je bilo potrebno napraviti još i četire grupe, a po djelatnosti su se svakih 40 minutov minjala dica. Na programu su bili dramatizacijske ter lutkarske igre, razgovori, jezične vježbe, moljanje orijaškoga stripa, šport, jačenje, karaoke. Bavili su se dica i narodopisom, upoznala su se s lokalnimi vridnosti, i isprobala su jezična naticanja na kompjuteru. U kulturnom domu u okviru male muzičke škole je učiteljica Sabina Balog vježbala s tamburaši, a početnikom je najosnovnije znanje o tamburi u ruka i glavu posadila Inga Klemenšić. Na repertoaru su im bili, uz gradišćanske, domaće jačke i lipse pisme iz Dalmacije. Uz završni koncert taboraši su nastupali i u borištovskoj KUGi na Haydnovom večeru. Za svako otpodne je pripalo zanimljivo zanimanje: pondiljak je Seoski muzej bio domaćin

Lutka u narodnoj nošnji s vlasnicami

taborašev i mjesto za pečenje slanine, utorak u Deutschkreutzu su se kupala dica, u srijedu je Ildiko Bunjevac držala plesačnicu, u četvrtak se je škola pretvorila u minikino s hrvatskim filmom, u petak pak je krenuo šereg na izlet u Kiseg, Hrvatski Židan, Prisiku i Gornji Četar. Cjelotajedni tabor je završen u subotu s malom dičjom predstavom i svirkom u kom su taboraši i pred roditelji pokazali što su svega naučili te dane. Tabor su i ljetos pinezno podupirale Hrvatska državna samouprava i Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine. -Tiho-

Zašto idem rad u ov tabor?

Silvana Pajrić, 6.

razred:

Javila sam se u tabor tamburati i naučiti nove pjesme. Učimo se i teže kompozicije, ali ni te mi nije teško svirati. U muzičku školu sam četiri ljeti hodila,

a dvi ljeti sviram na tamburi. Hrvatsku muziku jako rado slušam, Thompsona, Olivera, Tedija Spalata. Ovo je peti put da sam u taboru, meni se ovde sve bolje svidja. Atmosfera je dobra i vesela. Još ov mjesec putujem u jezični tabor na Pag, a tamo sam se javila zato jer to je u Hrvatskoj i tamo je morje.

Mislim da znam toliko hrvatski da morem tamo ići. Morebit idem s mamom još na ljetovanje u Hrvatsku, ali u ov naš tabor sigurno ću se javiti i dođuće ljetu.

Tamaš Tarloš, 4.

razred:

U ovom taboru čuda smo htili tamburati pa i čuda igramo se. Ja mislim da ću se i drugo ljetu javiti, kad je ovde jako dobro.

Sada sam počeo tamburati na bisernici, jako lip glas ima. Dovleg sam naučio jednu pjesmu igrati, vidi mi se. Sam htio meru vježbati doma, kad me bolu prsti, morem malo počivati pa zatim opet vježbam.

Ovu sam bisernicu dobio na nekoliko dana da vježbam na njoj, ali i ja kanim imati ovakov instrument. Bili smo se kupati u Deutschkreutzu, a ja to jako volim. U Seoskoj kući smo slaninu pekli, tamo je sve ono ča je zdavno bilo, kako su živili ljudi. I sâm sam htio dojt u tabor, ali mama i tata su mi rekli da idem. S njimi ću pojt va Hrvatsko, ali va tabor drugi neću pojt. Znam već jezikov, ali doma sa stariocem se pominam po hrvatski.

- Tiho -

Ni šaran, kojeg je ulovio Joso Alaga, nije bio dovoljan za treće mjesto družine iz Kačmara

U suorganizaciji Bačvanskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, mjesne Hrvatske manjinske samouprave i Športsko-ribolovnog društva, a uz materijalnu potporu Bačko-kiškunske županijske hrvatske samouprave, u subotu, 20. lipnja, u Aljmašu je održano već peto zaredom Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča. Podsjetimo kako je ono dosada organizirano u Čavolju, Bačinu, Gari i Kačmaru.

Nakon okupljanja u ranim jutarnjim satima, već po običaju, priređen je zajednički doručak, a nije nedostajala ni domaća šljivovica.

Okupljene je u ime domaćina i organizatora srdačnim riječima dočekala predsjednica

Bačvanski hrvatski ribički kup 2009

Baćinci opet uvjerljivo najbolji

Hrvatske manjinske samouprave grada Aljmaša Valerija Petrekanić Koszó, koja je svima zaželjela dobrodošlicu i uspješno natjecanje. Poslije okrepjenja uslijedio je ždrijeb, a nakon kraćih priprema započelo je trosatno nadmetanje ribiča, koje je bilo više natjecanje u hvatanju somića, ali se ipak za one sretnije našao i pokoji šaran.

Na natjecanju, koje je od 8 do 11 sati održano na mjesnom ribnjaku na Zmijancu (Kígyós), sudjelovalo je sedam hrvatskih družina iz sedam županijskih naselja: Aljmaša, Bačina, Baje, Čavolja, Kačmara, Kalače i Santova. Natjecalo se u dvije kategorije: ekipno u odrasloj i pojedinačno u omladinskoj. Družine su sastavljene od tri odrasla ribiča, a iz svakog naselja natjecao se i po jedan omladinac.

Najuvjerljiviji bili su opet ribiči iz Bačina koji su i u odrasloj i u omladinskoj konkurenciji bili prvi. Ribička družina u sastavu Petar Matota, Josip Urban i Zoltan Vida ulovila je sveukupno 9,6 kg ribe, a mladi Akoš Hunjadi sa 3,5 kilograma ne bi se osramotio ni u odrasloj konkurenciji. Druga je bila družina domaćina iz Aljmaša u sastavu Mato Ševarac, Karlo Manda i Adam Petrekanić sa 6,5 kg. Družina iz Baje, Ivan Engert, Ladislav Kovač i Đuro Petrić, koja je prvi put sudjelovala na ovome ribičkom natjecanju, odmah je stigla do postolja, osvojivši treće mjesto s 5,9 kg, budući da je za 0,5 kilograma bila bolja od četvrtog Kačmara. Peto mjesto pripalo je Kalači, šesto Čavolju, a sedmo družini iz Santova.

Nakon proglašenja rezultata i dodjele

Baćinac Zoltan Vida jedan je od sretnika koji su ulovili i šarana

spomenica te pehara susret je završen zajedničkim ručkom, aljmaškim paprikašem od pijetla, a bilo je i dobre vinske kapljice.

I domaćini i sudionici složili su se da je ovaj susret od početka do danas u potpunosti opravdao svoje postojanje, te izrastao u lijepo druženje hrvatskih ribiča.

Dodajmo nakraju kako su gosti iz Santova najavili da će se primiti organiziranja županijskog susreta hrvatskih ribiča iduće godine, ujedno su pozvali okupljene u to šokačko naselje.

Tekst i slika: S. B.

Osvajači Bačvanskoga hrvatskog ribičkog kupa, slijeva: Zoltan Vida, Petar Matota i Josip Urban; ispred njih omladinac Akoš Hunjadi

Domaćini i organizatori

Priveden treći put zaredom

Tamburaški festival u Mohaču ponovno uspješan

TS „Šokadija”

U subotu, 20. lipnja, priredjen je 3. Tamburaški festival u Mohaču, podignut na razinu velike gradske priredbe, koji je preko svojih kulturnih i obrazovnih ustanova suorganizirala i sufinancirala Gradska samouprava.

Pod stručnim vodstvom Zsófié Apró i Zoltana Horvata, voditelja TS «Šokadija», koji su osmislili ovaj tamburaški susret, organizacijsku potporu i mjesto za održavanje Festivala osigurala je Osnovna umjetnička škola Lajosa Schneidera.

Kako je najavljeno u programu, u 15 sati otvorena je izložba u Kossuthovu kinu, a u 16 sati počeo je program tamburaških sastava. Kako nam reče Zoltan Horvat, jedan od glavnih organizatora, zbog bojazni od kiše, festival je umjesto na otvorenom održan u dvorani Umjetničke škole Lajosa Schneidera gdje se okupilo 300–350 ljudi. Na Festivalu, koji je bio jako uspješan, i protekao u dobrom raspoloženju, sudjelovali su TS «Matija Gu-

bec» iz Tavankuta (Srbija), TS «Šokačka grana» iz Duboševice (Hrvatska), koji su svoj nastup uljepšali u izvornoj narodnoj nošnji, zatim domaći sastavi iz Mađarske, TS iz Monoštorlje (Bátmonostor), Orkestar «Vizin», TS «Sarma», te mjesni sastavi Mohačka tamburaška škola, Orkestar Józsefa Kovácsa Versendija i TS «Šokadija». Nisu došli TS iz Bate i TS Tamása Kissa iz Budimpešte.

Budući da je i ovogodišnji susret tamburaša bio iz tri države te domaćih sastava iz Mohača bio uspješan, organizatori i dogodine planiraju priređivanje Tamburaškog festivala.

Druženje je u 20 sati nastavljeno zabavom u Umjetničkoj školi L. Schneidera.

Dodajmo da su osim drugih Tamburaški festival u Mohaču podupirali Hrvatska samouprava grada Mohača, Šokačka čitaonica i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu.

S. B.

Foto: Miklós Ádám

Završena školska godina

Škola plesa (djeluje već 15 godina) novu je godinu otpočela s 15 katolijskih i šest kemedskih učenica. Na početku školske godine one su naučile novu koreografiju pod vodstvom Andrije Mesaroša.

Prošle je godine Andrija u selu skupljao stare dječje igre i dopunjavao ih s baranjskim narodnim igrama. S koreografijom, sastavljenom na temelju skupljene građe, djeca su nastupila u Eragu na međunarodnome plesnom festivalu. U tome mjestu nagrađena su i za prikaz katolijskih starih običaja i dječjih igara. Polaznici škole plesa, koju je osnovao KUD Baranja u Katolju, nastupili su na poklade, Duhove, Dan sela i na Svetu Katu, zaštitnicu sela. Njih podupiru Hrvatska i Njemačka manjinska samouprava. Zahvaljujem Katoljkinjama – Mandi Polić, Marici Balatinac, Iuški Divjak, Anki Divjak i preminuloj Anici Đurok – koje su posudbom nošnje pomagale djecu, kojom se selo s pravom može ponositi.

Guganka

SANTOVO – Ponovno uspješan natječaj. Seoska samouprava sela Santova putem DAOP natječaja u okviru Razvojnoga plana nove Mađarske, osvojila je novu novčanu potporu u iznosu 49.729.937 Ft za obnovu asfaltne ceste dviju seoskih glavnih ulica. Obnova uključuje cijelu Dózsine ulicu i dio Rákóczijeve između Dózsine i Vörösmartyeve ulice, ukupne vrijednosti 73.074.758 Ft, od čega je vlastiti doprinos seoske samouprave 26.777.663 Ft. Nedavnom odlukom Seoskog vijeća, manji dio toga iznosa – 1.201.493 Ft – osigurat će se u seoskome proračunu za 2009. godinu, a veći dio, 25.576.165 Ft u proračunu za 2010. godinu.

BARČA – Taj podravski grad zajedno s hrvatskim gradom Viroviticom javio se na EU natječaj IPA programa za prekograničnu suradnju Hrvatska–Mađarska 2007–2013. Među natječajima ima programa za mladež, u čijem bi se okviru održavali ekološki i športski tabori. U Barči živi velik broj Hrvata, no mladi naraštaji već slabo ili uopće ne govore hrvatski jezik, stoga bi takvi tabori nudili mogućnost vježbanja ili unapređivanja znanja hrvatskoga jezika. Osim programa za mladež predani su natječajima i za kulturne priredbe i športske programe. U pojedine projekte uključene su i tradicionalne priredbe, npr. Proljetni dravski festival. Predviđa se organiziranje Kulturnih dana grada Barče u Virovici. Osim toga kane ostvariti zajedničke turističke projekte usmjerene na očišćenje tekućica, nabavu strojeva za saniranje raznih šteta na okoliš, na suradnju mladih umjetnika i suradnju dvaju gradova.

TS „Šokačka grana” iz Duboševice

Ivanjska noć

Kako čitamo na internetskim stranicama sela Dušnoka, u povodu blagdana Svetog Ivana Krstitelja, u srijedu, 24. lipnja, u Dušnoku je priredena tradicionalna Ivanjska noć. Unatoč crnim oblacima i povremenoj kiši, koja je, nakon što je krenula povorka s bakljama u čamcima i pješice na obali kanala Voš (Vajas), ubrzo prestala, i ove se godine okupio velik broj Dušnočana. U povorci koja je krenula s kraja Vasvárieve ulice, sudjelovalo je četrdesetak čamaca, sa po 4 do 6 osoba, a u povorci koja se kretala obalom kanala članice pjevačkih zborova Biser i Pravo biserje, u narodnoj nošnji te u pratnji brojne djece, mladeži i starijih naraštaja, pjevale su narodne pjesme. Bilo je i onih koji su na mostu dočekali povorku. Uistinu su svi sudionici mogli uživati u lijepom ugođaju Ivanjske večeri. Kod mosta je zapaljena logorska vatra, pekla se slanina, a bilo je i preskakivanja ivanjskih krijesova. Na internetskim stranicama sela Dušnoka (dusnok.hu) u fotogaleriji možete pogledati i snimke s ovoga tradicionalnog događaja. Prije sto godina, kada je led potukao njihov hatar, Dušnočani su se zavjetovali da na taj dan, 24. lipnja, više ne idu u polje raditi – reče nam Matija Mandić Goher, predsjednica dušnočke Hrvatske samouprave u povodu seoske priredbe. Ona nas je izvjestila ukratko i o tome da su ove godine na Ivanje ugostili dr. Miklósa Kovácsa, državnog tajnika za turizam, parlamentarnog zastupnika i dopredsjednika Županijske skupštine Zoltána Bagóa, ali i načelnika Franju Japelja iz Vodínaca u Hrvatskoj, te Aleksandra Novića, voditelja KUD-a „Jankovci” iz Starih Jankovaca. Tom prigodom dvojica načelnika, Franjo Japelj i Péter Palotai, dogovorili su razvijanje već započete prijateljske suradnje dvaju naselja, uzajamne posjete, razmjenu učenika i nastavak kulturne suradnje. Kako saznajemo, gosti su pozvali izaslanstvo Dušnočana za Vinkovačke jeseni, a očekuje se da bi tijekom jeseni mogla biti potpisana i povelja o prijateljskoj suradnji dvaju naselja.

BARČA – Na hrvatsko-mađarskoj šengenskoj granici pojačan je nadzor kod Barče. Cilj je nadzora sprečavanje prijelaza autobusa i kamiona lošega tehničkog stanja.

Na Antunovo gosti iz Slovenije

Naselje Sumarton ima dva zaštitnika, jedan je Sveti Martin, a drugi Sveti Antun, pa tako ima i dva proštenja. Na danima proštenja uvijek se organizira i neka priredba kako bi mještani i gosti pošto su obišli sajam, mogli uživati u kulturnom programu. Na Antunovo, 14. lipnja, stigli su i Hrvati iz Velenja (Slovenija) i predstavili se s vrlo bogatim kulturnim programom.

Kulturno društvo iz Sumartona najesen prošle godine gostovalo je u Velenju, a ovaj put posjet je uzvraćen.

Drago Blagus, predsjednik Hrvatske kulturne udruge iz Velenja, predstavio je djelovanje društva. Hrvati u Velenju žive četrdesetak godina, među njima ima mnogo Međi-

muraca koji rade u tvornicama, rudarstvu, građevinarstvu, i tako su se nastanili ondje, osnovali obitelj. Nakon raspada Jugoslavije oni su se našli zapravo u novoj državi. Da bi nekako sačuvali svoj jezik i kulturu, osnovali su udrugu, koja sada broji 250-ak članova. Imaju razne sekcije: folklornu, tamburašku, no i oni se bore protiv asimilacije.

Na Antunovo se predstavila folklorna skupina s Međimurskim koreografijama i tamburaškim orkestrom.

Oba predsjednika kulturnih društava, iz Sumartona i Velenja, obećala su da će suradnju nadalje gajiti kako bi jedan drugom pomogli u čuvanju kajkavskoga govora i hrvatskih tradicija. *beta*

Senandrija i Dalmatinci

Senandrija te Senandrijsko ljeto i kazalište poznati su diljem Mađarske i šire. Ne znam je li toliko poznato kako su u tom gradiću na obali Dunava živjeli i žive i Hrvati, Dalmatini. Malobrojna zajednica danas ima dugu povijest. Grad mnogobrojnih crkava, bogatoga kulturnog nasljeđa, kazališta i glazbe, narodnoga plesa i manjinskih običaja, grad slikara od 2007. godine ponosi se svojom malom zajednicom Hrvata Dalmatina i Hrvatskom manjinskom samoupravom, na čelu s Katalin Saut.

U 2009. godini ovaj prekrasni gradić bogate povijesti slavi tisuću godina postojanja, 50 godina kazališta i 40 godina ljetnih igara. U tom nizu brojnih svečanosti našlo se prostora i za događanja kojima se njeguju narodni, tako i hrvatski običaji. A za Hrvate Dalmate u Senandriji istaknuto mjesto ima ivanjdanska proslava, koja ima svoju dugu povijest i izvire iz običaja i predaje predaka, a danas je u službi

buđenja i jačanja hrvatske samosvijesti. Središnja je to godišnja priredba tamošnje Hrvatske samouprave. Ovogodišnja ivanjdanska proslava upriličena je 20. lipnja. Nakon svete mise koju su pjevanjem hrvatskih crkvenih pjesama uljepšali tamošnji Hrvati, slijedio je program na trgu gradske samouprave. Svečanosti je uz domaćine sudjelovao i Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, te senandrijski dogradonačelnik Csaba Kun. Nažalost, kiša je oprala ovogodišnju proslavu, pa se okupilo tek stotinjak ljudi na Tržnici Daru, a organizatori su se potrudili dočekati znatno veći broj gostiju. Sa zastavom Hrvata Dalmatina, posvećenom prije dva desetljeća, okupljene je pozdravio najstariji senandrijski Dalmatinac Ivan Valentin uvodeći ih u ivanjdansku svečanost. Slijedilo je paljenje vatre, preskakanje, pjesma, glazba i ples. Za dobro raspoloženje pobrinuli su se glumac Jozo Matoric i orkestar Joze Gujaša iz Barče. *bbp*